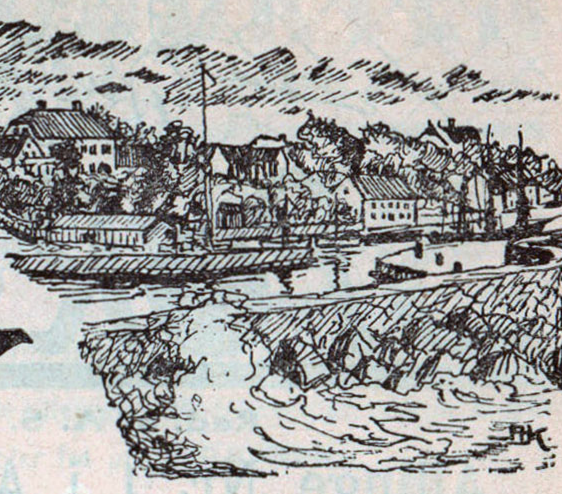

NORDBORNHOLM

Udgaar i Allinge-Sandvig.
Ølsker, Røttsker, Hasle,
Rø og Klemensker.

Ansvarshavende Udgiver:
Otto Gornitzka. - Telefon 74
Gornitzka's Bogtrykkeri, Allinge

Nr. 452

Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø
Forretningsann. 8 - - - 6Ø.

Fredag den 16. Oktober

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1936

Hjemstavnsbilleder:

Fra Manja-Bænken.

Af Fridtjof Bon.

- 0 -

Paa en varm Sommer-Eftermiddag stod Solen og bagte ned over den lille Bys røde Tage og fik Skibene nede i Havnen til at græde Tjære langs Spanterne.

„Manja“bænken var tom — nej der sad dog en af den faste Stok, den gamle Lods og Fisker Ole Marker. —

Manjabænken var: en tyk Planke, der var lagt over to gamle Øltræ. Rygstød var der op mod Byfogdens store, hvide Havemur, Byens Hovedgade løb der forbi, og der var Udsigt derfra over Havnen, Molerne og Skærene — og til den ene Side ned langs med Kysten, som svajede ind i en bred, skovkranst Bugt, hvor de graabrune Klipper helt var borte, og hvor det rent-vadskede Sand lyste op og paa Solskinsdage laa og gnitrede helt ind til Byen. Kysten skød sig saa igen frem med Skær, Skov og Fiskerlejer og hævede sig længst ude til Vejrs i en bar, høj Klippepynt. Op over denne stod paa sigtbare Dage Røgen fra Kystdamperen — naar den var inde i den lille Fiskerby bag Pynten — og efter det kunde de paa Bænken regne ud, naar Damperen maatte være inde hos dem. — Til den anden Side var Udsigten næsten lukket af et stort Pakhus. — Lige for laa Østersøen, snart blank og stille — den stod saadan og smaa-sludrede lidt nede i Klipperne — Dampere og Sejlskibe dukkede op i Horisonten, kom helt frem og forsvandt jævnt og lydøst bag Pakhuset eller nede om Pynten — men til andre Tider drev Stormen Søen i et Brøl mod Klipperne, saa den røg som Støvregn over Molerne og jog Maagerne skrigende ind over Land.

Damperen trodsede sig da frem mod Vejret med „full speat“, men det gik nu ikke saa glat med at komme ud af Syne. Sejlskibene prøvede ogsaa paa det, men tog snart det fornuftigere Parti, vendte om og lænsede af for Vejret ned under Christiansø, der i saadant Vejr syntes at blive puttet ned under Søens blaa-hvide Overdyne, og det var kun om Natten, den igen stak Hovedet frem og laa og glimtede med sit ene Fyrøje ind til sine gamle Stamfrænder, Bornholmerne. I fint, klart Sommergejr laa den saa højt fremme paa Vandet, at hver Vindusrude derovre syntes ved Solnedgang at lue i brandrødt til stor Forskrækkelse for alle „Bella“ (Børn), som troede, der saa var Ild i Husene „inde paa Øen“.

En saadan Udsigt var der fra denne Manjabænk, som var Sam-

lingsstedet for Byens gamle Søfolk og „Undentagsmænd“ (Aftægtsmænd), for alle de, som havde opgivet selv at færdes i Livet, men endnu nok havde Lyst til at føre et Øje med, om alt gik, som det skulde. Her stavrede de hen, saa snart de havde faaet deres Sild og „Søve“ (bornholmsk Drik) om Morgenen, røg og spyttede en hel lille Sø foran Bænken, snakkede om de gamle Tider og lavede lidt nyt Bysladder, passede nøje paa Sildeprisen, paa Sejlerne i Søen og paa Passagererne Dampskibsdagene. Lige i Middagsstunden stod Bænken tom, men var Eftermiddags-Kaffen tagen, bænkedes Kæmperne sig der igen og holdt ud til „Unjarnatid“ (Kl. 5 Eftermiddag). Mellem 6 og 7 var der flere af de gamle, som pillede i Seng. — Lige ved Siden af laa Posthuset, hvor de hentede deres „Avisa“ (Avis) — det vil sige, de var nu gerne en fire-fem Stykker om et Exemplar. Heri læste de, hvad nyt der var fra den øvrige Del af Bornholm — og Avertissementerne. Nyhederne „borte fra“ (fra det øvrige Danmark) fik de meget bedre muntlig af Skipperne, som kom fra København. De gamle holdt i det hele ikke meget af, hvad der stod paa Prent, Læsningen var maadelig, de maatte som oftest stave højt. Det mundtlige Foredrag foretrak de ubetinget. — Ellers plejede Bænken som sagt paa denne Tid af Dagen at være helt optagen, men nu sad der kun gamle Ole Marker, de andre var til et politisk Møde paa Raadstuen.

Ole havde en mørkeblaa Overtrøje paa, knappet helt til i Halsen, og en svær afnavet Skindhue trukket ned om Ørene. Skørt Solen stod med hele sin Varme ned over Bænken, rørte Ole Marker sig ikke af Pletten, men der lugtede ogsaa af Møl og gammelt Pelsværk. Han sad med en Snadde i Munden. Nu og da førte han Haanden op til den, satte Tommelfingeren over Pibehovedet og trykkede Tobaksasken ned til de sidste Gløder, der laa paa Bunden og kæmpede for Livet med al den Fugtighed, der flød ind til dem gennem Rørstumpen. — Ude i Synslinien havde der i nogen Tid ligget en Røgstribe, der voksede sig tættere og større, — nu kunde der skelnes en Damper, der satte Kursen skøns ind paa Øen. Ole Marker skyggede med Haanden for Øjet for rigtig at faa Kig paa Damperen. Han var saa optagen heraf, at han ikke havde lagt Mærke til en lille, tyk Mand — i hvid Trøje og gammel Sommerhat —, der kom trippende pustende og svedende i Gaden og næsten var naaet hen til Bænken.

„Hvad er det for en Landsmand?“ gispede den tykke, før han endnu var kommen helt hen-

„Naa, er det dig Maans Svendsen“, svarede Ole mut og tog Haanden ned, „det er en Engelskmand, det kan da enhver „Horra“ (Dreng) se“.

Maans Svendsen fik sat sig ned, hans korte Ben havde Møje med at naa Jorden. Maans havde ejet en Gaard oppe i Landet, men levede nu som Undentagsmand nede i den lille By. Han skød Hatten paa Nakken, fik et stort blaaskident Tørklæde op af Lommen og tørrede sig rundt i det blankrøde Ansigt.

„Puh, det er dog en Helvedes Varme“, pustede Maans i det samme.

Ole skottede hen til ham og svarede: „Ja, du har det svært varmt, lader det til!“ og tog et Par Drag af Snadden, saa det mjavede og sugede nede i Sausen.

„Men du sidder, Gud hjælpe mig, med den gamle Sømandspjækkert knappet helt op i Halsen, hvordan Fanden kan du holde det ud, Ole?“

„Aa, du, vi gamle Søfolk ere mere haardhudede, skal jeg sige dig, hverken Frost eller Sol bider rigtig paa os“, svarede Ole og spyttede betænksomt ud for sig.

Maans Svendsen blev nu færdig med at tørre sig, saa ud paa Damperen og sagde: „Det er dog svært, hvor den har Slagside, hvad Fanden er den lastet med?“

„Det er Tømmer naturligvis“, svarede Ole, „De Engelskmænd er altid nogle forbandede Svin til at fylde paa, Dækslasten gaar saadan ved Sommertid næsten til Ræerne“.

„Ja, ja, Ole, saa tjener de Pengene, det er mer end vore Dampere gør, det er „Fanne mig“ Profiten, vi skal leve af!“

„Ja, men hvis de nu vendte hele Bøtten i Vejret“, indvendte Ole, „saa er Profiten sløj.“

„Aa, de klar' sig sku nok, Fanden hytter sine, ha, ha, ha!“ lo Maans Svendsen, „det sa' sku ogsaa Byfogden i Formiddags — ja det var nu Venstremændene, han mente.“

„Ja, det kan jo gerne være, han gør det“, svarede Ole.

„Jeg troede sku ellers, du skulde op paa Raadstuen i Eftermiddag“, fortsatte Svendsen.

„Hvad skulde jeg deroppe? spurgte Ole.

„Ham „jeres“ Rigsdagsmand, holder jo Møde deroppe, jeg mente ellers du hørte med til de Venstre, Ole?“

„Aa du?“ spurgte Ole og kiggede paa „skra“ (skraa) hen paa Maans.

„Ja du, det er nu ikke saadan ligefrem en Sag“, svarede denne og begyndte igen at tørre sig i Ansigtet, „jeg kommer saadan jævnlig sammen med Byfogden i „commenale“ Sager, aa han kan jo ikke taale at lugte en Venstre-

mand, saa, aa —“

„Ja, du er jo kommen med blandt de fine, Maans, siden du har faaet Lov til at løbe omkring og lugte i vore Rendestene og Svinehus“, svarede Ole — og ligesom et Smil trak hen over hans Ansigt. Maans Svendsen var denne Sommer bleven udnævnt til Medlem af Sundhedscommissionen.

„Ja, ja, Ole, det er „Fanne mig“ ikke nogen morsom Bestilling, man har Ansvar, har man“.

„Ja, jeg kan begribe det, du maa nu se at holde en fin Næse — den Gang du boede oppe i Landet, var den nok ikke altid saa ren.“

„Ha, ha, ha! Man kan sku mærke, man bliver misundt“, grinte Maans, „men du er ellers i svært godt „Komør“ i Dag, som Byfogden siger, hvad har du nu siddet og set dig galen paa, er der noget der hjemme, hvad?“

„Der er sku saa meget, man kan se sig galen paa“, svarede Ole og satte igen Haanden for Øjet for at faa Damperen i Kig, „det er lige godt Fandens til Slagside, den Engelskmand har“.

„Du kan ligevel godt fortælle mig det“, sagde Maans og kneb Øjnene nysgerrigt sammen, „det skal sku ikke komme videre.“

„Nej, naar du faar det“, svarede Ole og saa lunt hen paa Maans, „ja, saa er jeg sikker, det er akkurat lige saa godt, som det var sagt til Byfogden selv“.

„Ja, Embedsfolken er sku dem, man skal holde sig til, det er altid det, jeg siger“, svarede Maans og gyngede fornøjet sine korte Benstumper frem og tilbage under Bænken, „naa, lad mig saa høre, Ole, hvad der er i Vejen!“

„Ja, ser du, Maans“, tog Ole fat, „naar du endelig vil vide det, saa gaar jeg nu altid og „spekelere“, aa saa synes jeg a—“

„Naa, det er saadan kuns „Spekulationer“, afbrød Maans ham synlig skuffet. „det er noget, man aldrig skal befatte sig med. Byfogden spekelere sku aldrig, nej, gu' om han gør; han siger, man skal holde sig til „Fragterne“ (facta), siger han — nej, jeg troede, det var saadan dine egne Sager!“

„Dem kunde det sku aldrig falde mig ind at fortælle dig, Maans; men nu skal du høre mine Spekulationer, enten du vil eller ej.“

„Naa, saa kom med dem“, sukede Maans og fik atter Lommertørklædet frem.

„Jo, ser du,“ begyndte Ole, „vi har i vor Politik ligesom Skuden derude, for megen Slagside!“

„Hm, naa hvad saa?“ hvædede Maans utaalmodig.

„Ja, nu kommer det, nu kommer det“, svarede Ole, „vi maa tage den paa en anden Bov for at faa Skuden paa ret Køl, ellers

vende vi Bunden i Vejret, ja gu gør vi saa.“

„Naa, aa saa?“ afbrød Maans atter og jog Benene i Fart under Bænken.

„Ja, aa den Politik ligger sku da lige for“.

„Hvad for en?“ spurgte Maans og gloede paa Ole.

„Den Politiken, som jeg snakker om“, svarede Ole og stoppede Snadden i Lommen — nu var den helt kold — „jo for ser du, nu skal vi jo være „galne“ paa Tysken og gode Venner med Svensken; men her ligger det galne Bestik, det kan da enhver Torsk se.“

„Ja, ja, jeg ser det sku nok“, nikkede Maans forstaaende.

„For hvem er det, der gør os Bornholmere og Fiskere Ulykke? Er det Tysken?“

„Nej!“ — Ole kom nu rigtig i Fart — „det er Fanne mig disse Helvedes Svenskere; de ligger jo her og tage Silden lige for Næsen af os, gaar ind i vore Havne og faar den afsat, svirer og drikker her, men bær ikke en Skillings Afgift som vi andre bosiddende Fiskere, — og Tysken, ham skal vi være gode Venner med, for det er Tysken, der sætter Prisen paa Silden; havde vi ikke ham til at købe den, kunde vi pakke os, baade Svenskere og Bornholmere, ja det er nu min Mening, — og fik vi nu Svenskerne jaget bort og blev rigtig gode Venner med Tysken, ja, saa rettede Skuden sig, ja gu gjorde den det, saa skulde vi se til Sildepriser; men det ser de Fyrene ikke, hverken venstre eller højre „Karene“ (Karlene), og derfor har vi den Helvedes Slagside.“

„Hm, ja, der kan sku være noget i det“, svarede Maans og rejste sig, „naa, saa det er derfor, du ikke er med paa Raadstuen, du er kanske „neutral“?“

„Neutral, siger du? Nej, jeg er aldrig bleven til noget med ral“, sukede Ole, „jeg har ikke drevet det til mere end at blive en simpel Lods.“

„Aa, der skal nu heller ikke være saa meget ved de Dele, siger Byfogden; men jeg skal nok snakke med ham om det, du fortalte mig, kanske vi —“

„Løb du bare til din Byfoged“ svarede Ole og satte Ryggen haardt mod Havemuren, „men spekelere noget, det kan du sku nu aldrig“.

„Spekelere, spekelere, nej“, svarede Maans, „det er som Byfogden siger — —“: mere kunde Ole ikke høre, for Maans Svendsen var allerede kommen i Gang, og hans Pusten og Stønnen overdøvede hans sidste Ord.

„Jeg tror sku den Engelskmand klarer sig alligevel“, brummede Ole noget efter — han saa den forsvinde bag Pakhuset.

Red. af A. S. G.

Allinge Nr. 1 i A-Rækken.

Med Søndagens Kamp, som var 1ste Holdets sidste Kamp i Efteraaret, placerede Allinge sig som en flot Nr. 1 i A-Rækken. Dette betyder, da man kun har Grund til at se lyst paa den kommende Foraarsturnering, at Allinge igen har Chancer for at komme op i Mesterrækken. Foraaret plejer jo altid at være den Halvturnering, hvor Allinge klarer sig bedst, og lad os haabe at det især til næste Foraar maa slaa til.

Kampen

var ualmindelig spændende og især anden Halvlegs sidste Kvarter nervepirrende. Holdopstillingen var ændret en Del, og det skadede ikke. Efter al den Regn, der var faldet om Formiddagen, var Banen meget fedtet, og det bevirkede selvfølgelig, at meget af Spillet blev tilfældigt; dog uden at det gjorde saa meget at Kampen ikke blev underholdende. Det var den i høj Grad, og Publikum fulgte den med levende Interesse. Spillerne og især Dommeren maatte staa for skræppe Tilraab, men sidstnævnte var nu ogsaa umulig, han formaede slet ikke at holde Spillet nede, og det vrimgled derfor ogsaa med Frispart og uregelmeteret Spil. Allinge scorede begge Kampens Maal fordelt med 1 Maal i hver Halvleg. Om Holdet er der kun at sige, at det spillede godt over det hele. Et enkelt Punkt var maaske til Tider lidt svagt, men det rettede sig gerne i Løbet af Kampen.

Junior-Holdet

spillede den tidligere udsatte Kamp mod Svaneke junior I og sidstnævnte vandt 1-0 paa et off-side Maal.

Stillingen i den bornholmske Turnering er i Dag følgende:

Mesterrækken:

R. B. I	Kampe	Points
Viking I	4	8
Hasle I	5	1
Nexø I	6	6
Svaneke I	5	8
B. 10 I	5	7
Aa lf. I	6	1

A-Rækken:

Viking II	Kampe	Points
Gudhjem I	5	7
Svaneke II	5	4
Hasle II	5	2
Allinge I	6	10
R. B. II	6	0
B. 10 II	5	6

B-Rækken:

Viking III	Kampe	Points
Ø. B. I	4	8
Allinge II	4	2
B. 10 III	5	4
Nexø II	4	5
Standard I	4	5

Junior A-Rækken:

R. B. jun. I	Kampe	Points
Viking jun. I	4	3
Svaneke jun. I	4	6
Allinge jun. I	5	6
Nexø jun. I	4	5
B. 10 jun. I	3	4
Aa lf. jun. I	4	0

Der er ingen Kampe

paa Søndag hverken herhjemme eller ude. B. Holdet har kun en Kamp tilbage, nemlig den med B 10 III som tidligere er udsat, men om den er der endnu ikke truffet nogen Bestemmelse. Junior-Holdet spiller sin sidste Kamp i Ronne d. 25. Okt. med R. B. jun. I og d. 8. Novbr. er det helt slut med Efteraarsturneringen.

Bazar.

A. S. G. afholder Bazar den 31. Okt. og 1. Novbr. paa Christensens Sal og i Forbindelse hermed affholdes en stor Bortlodning med en hypermoderne Radio til 250 Kr. som øverste Gevinst. Endvidere kan man vinde et stort Maleri i Ramme, en Klubstol, 1 Egetræs Rygebord, en Drengcykel o. s. v. Lødslerne koster 1 Kr. og faas i Kiosken.

Bøger og Blade.

III. Familie-Journal

No. 42 d. 13.-10.-36.

Familie-Journalen fortsætter stadig sin store Jubilæumsuddeling og uddeler indtil videre hver Uge 2500 Kroner kontant, og i denne Uge findes den anden Trækningsliste over de heldige Læsere, der faar en Kontantpræmie lige ind ad Døren, endda uden det mindste forudgaaende Hovedbrud med at løse nogen som helst indviklet Opgave. Har man læst Artiklen "Naar Nordlyset flammer" af C. Lauplau Janssen, ved man ikke saa lidt mere end Flertallet om dette pragtfulde Naturfænomen og hvorledes det opstaar, — og en anden populærvidenskabelig Artikel fortæller om "Den første U-Baad", og at Ideen til det første Undervandsfartøj, der fik praktisk Anvendelse, fødtes under den dansk-tyske Krig i 1848-50. Som Billedreportage bringes allerede en Dobbeltside med Fotografier af hele det nyvalgte Landsting, foruden en Del andet Billedstof.

Nordisk Mønster Tidende

Nr. 21 d. 13.-10.-36.

Har De hørt om raffinerede Perlebroderier paa Kjoler, om Empiretidens Faconer, som vender

Allinge-Sandv. Byraad

Mødet den 14. Oktober 1936. Fraværende var Agent Laurits Pedersen og Murerm. Edv. Holm med anmeldt Forfald.

M. C. Funch ansøgte om Tiladelse til at tække en Halvtagsbygning paa sin Ejendom med Tagpap. Blev bevilget.

Fængselshjælpen ansøgte om et aarligt Tilskud. Henlagdes til Budgetbehandlingen.

Skattedepartementet meddelte at den Allinge-Sandvig Købstad til-

kommende Rest-Andel af de i 1935-36 indkomne Motorafgifter udgør 4000,24 Kr.

Forskudet udgjorde 6,800 Kr. og der er saaledes ialt indkommet 10,800 Kr. 24 Ø. i Motorafg.

Skolekommissionen meddelte, at Lærer Gordon Larsen vikarierer for Lærer A. Holm Nielsen fra den 1. Septbr. d. A. og Lærerinde Frk. Aksa Jensen for Fru M. Larsen fra den 1. d. M. Lønnen ansættes til 216 Kr. mdl.

Landinspektør Kofoed ansøgte om Approbation paa Udstykning af Matr. Nr. 2 Allinge Købstads Bygrunde tilhørende Frk. Hansine Petrea Danchells Legat.

Blev anbefalet.

Falck's Zone Redningskorps fremsendte et Tilbud paa Abonnement vedrørende en Brandordning i Allinge-Sandvig, hvorefter Redningskorpset kunde tilkaldes uden Udgift for Kommunen mod at der betales 15 Øre pr. Indbygger d. v. s. for Tiden 333,60 Kr.

Blev oversendt til Brandkommissionen efter en Del Bemærkninger, hvoraf det fremgik at Byraadet ikke var helt uvillig til at tegne Abonnement.

Det sociale Udvalg fremsendte indhentede Tilbud paa Levering af Kommunens Forbrug af Kul og Brænde i Vinterhalvaaret 1936-37. Der var indkommet følgende Tilb.:

Kul: E. M. Bech 2,48 Kr. pr. hl., Nordlandets Handelshus 2,66 pr. hl. og L. C. Nielsen 2,80 pr. hl. Brænde: Emil Holm 9,40 Kr. pr. Rm. og Allinge Savværk 9,50 Kr.

Det vedtoges at antage Købm. E. M. Bechs Tilbud paa Kul og Brændehandler Emil Holms Tilbud paa Brænde.

Der forelaa Forslag til Havne- og Brotakster for Allinge og Sandvig Havn for 1937-1941.

Borgmesteren meddelte, at han som Repræsentant for Havneudvalget sammen med Toldforvalteren har deltaget i et Par Møder sammen med de øvrige Havneudvalg paa Bornholm til Fastsættelse af Takster. Der var sket en Del Udsættelser paa forskellige Poster, som dog ikke vilde komme til at spille nogen Rolle her, da det hovedsagelig var paa Varer, der gik over Rønne.

Byraadet godkendte Taksterne. Arbejdernes Oplysningsudvalg androg om Tilskud til Afholdelse af Undervisning i Dansk og Regning, Tysk samt et mindre Husholdningskursus.

Blev henvist til Kasse- og Regnskabsudvalget til nærmere Undersøgelse og Afgørelse.

Fra Uge til Uge.

Hjemstavnsbilleder.

(Se Forsiden)

Lærer og Forfatter Fridtjof Bon, som gennem den Bohnske Familie havde nær Tilknnytning til Allinge udsendte 1892 paa Gyldendals Forlag »Hjemstavnsbilleder«. Bogen vakte den Gang en vis Opsigt, da Forfatteren skildrede Personer og Forhold paa en Maade, man den Gang ikke var vant til. Da Bogen næppe er kendt af ret mange af den nulevende Generation, tillader vi os at aftrykke enkelte Afsnit, som skildrer Allinge-Forhold for et halvt Aarhundrede siden.

Kunstmaler Mogens Ege

har først i Oktober været en Tur ovre paa Langeland, hvor han i Rudkøbing har haft en Udstilling af sine bedste Malerier.

»Langelands Avis« skriver fig. Anmeldelse, som nok kan interessere Bornholmerne, da den samtidig virker som Reklame for vor Ø.

»Bornholm set med Øjne, der elsker den. Naturens rene stærke

Læsekredsene begynder!

Meld Dem ind i en af dem og benyt de lange Aftener til at følge med i den nyeste Litteratur. — Prisen er kun

2 Kr. om Maanedet i et halvt Aar og 2 Bøger som Ejendom v. Kredsens Afslutning, ELLER 1 Kr. om Maanedet i et halvt Aar og 1 Bog

Paa denne Maade faar De Lejlighed til i Løbet af Vinteren at læse henholdsvis 26 og 13 nye Bøger af bedste Forfattere.

Kiosken Bogafdeling

A. Mauritsen, Tlf. 142

Den helt rigtige

Permanent udfører vi nu med den nye Taco Luxus Maskine. — Moderne Dampkammer System. Alt iberegnet — og dog kun **otte Kroner!**

Barber Johs. Larsen Tlf. Allinge 53

Farver uden Forbehold gengivet paa Læredet. Det er det første Indtryk, man faar, hvis man i disse Dage træder ind i Hotel »Langelands« store Sal.

Hr. Eges Maleriudstilling er skøn og righoldig. Medens Maleren fører en rundt, fortæller han fængslende om de forskellige Malerier. Hans Skaberglæde udtrykker sig i Ros over Hjemstedet, Bornholm. Her ser man Bornholm i Storm og Stille, i Solskin og Graavejr. Der er Billeder fra smaa Fiskerhavne saa fulde af straalende, gult Solskin, at det varmer helt ind i en gennemblæst Efteraarssjæl. At Sol-Billederne ikke lyver, bevidner Maleren ved at fortælle, at han hvert Efteraar har modne Vindruer og Figner i sin Have. Havet virker imponerende i sin vrede Magt og Vælde. Man synes næsten, at man kan høre Bølgenes Larmen, saa ægte er det gengivet. Der er ogsaa et smukt Parti af Bornholms største Rundkirke, samt en Mængde skønne Ting fra Allinge. Ind imellem alle Bornholmer-Billederne er der et enkelt stemningsfuldt Skagen-Parti, der paa stiltfærdig Vis fremhæver sin smukke, flade Strandbred mod de bornholmske Klippepartier.

Udstillingen er et Besøg værd. Den er baade smuk og belærende. Hr. Ege er godt tilfreds med Besøget her, og Køberne ligesaa. Saaledes har Hr. Kanstrup bestilt Billeder til Udsmykning af den lange Gang i Hotel »Langeland«.

Maleren kommer derfor i Foraaret tilbage til Langeland for at udføre Bestillingerne. Billedernes Motiver skal hentes fra forskellige kendte og smukke Steder her paa Øen — for Eksempel Tranekær Slot.

Er vi gifte?
Saadan lyder Tittlen paa det svenske Lystspil, der i denne Uge fremvises i Biografen. En Film, der vil bringe Dem i straalende Humør. Den er fuld af barokke Løjer, herlig Musik og komiske Situationer, og bliver spillet af de mest kendte svenske Skuespillere.

Er vi gifte?

Er vi gifte?
Saadan lyder Tittlen paa det svenske Lystspil, der i denne Uge fremvises i Biografen. En Film, der vil bringe Dem i straalende Humør. Den er fuld af barokke Løjer, herlig Musik og komiske Situationer, og bliver spillet af de mest kendte svenske Skuespillere.

Pæn ung Pige

søges 1. November eller senere.

Frk. Munch
ved Havnen, Allinge.

Min og mine Forældres hjerteligste Tak for al udvist Opmærksomhed ved min Konfirmation.

Hanny Nyboe
Nordvang pr. Tejn.

Tysk Undervisn.

Lær paa min lette Maade at tale Tysk til Sommer. Kursus begynder fra 15. Oktober. Kr. 6,50 pr. Maaned. 2 Gange ugentlig.

Fru E. Lejeune,
Tlf. Sandvig 39.

Køb Sko og Gummistøvler

til Efteraaret hos

Træskomager Larsen.

Biografen

Freitag Kl. 20. Søndag Kl. 19 og 21 Den svenske Charmør Adolf Jahr i det morsomme svenske Lystspil

Er vi gifte?

En Film med straalende Humør og god Musik.

Hasle Kalkværk

Brændt Kalk
Læsket Kalk
Cementsten

Tlf. Hasle 27

Fremstil selv Vin

Alt til Fremstilling af Vin (Bie & Berntsen) faas i **PRIMA**

Klaverundervisning

8 Kr. mdl.

Oda Hjortbøl Christensen,
Elev af Kgl. Operarepetitor
Eduard Borregaard.

Prima Flæsk

anbefales til smaa Priser.

Chr. Jørgensen, Tlf. All. 144
Ring — og vi bringer!

Jagten aflyses

paa Habbedamsgaards, J. Steenberg's, Gartner Andersens og Ny Skovgaards Jorder.

Forlovelsesringe

Lager af alle Størrelser i moderne, ciselerede og glatte Ringe

Allinge Ur- og

Guldsmedeforretning

Conrad Hansen, Tlf. 140

Efteraars-Sko

Stort Udvalg!
Smaa Priser!

Carl Larsen, Vestergade, All.

Malerlærling

antages snarest.

L. Jacobsens Malerforr.
Allinge.

Averter i NORDBORNHOLM

Tætningslister og Stormkroge - køb det i PRODUKTEN

Tætningslisten F F er meget brændselsbesparende - de trækker ikke. - Stormkrogen VIKKRO rasler ikke

Mange Nyheder

Hjemkommen for Efteraar og Vinter i Ungpigefrakker, Fruefrakker, Kaaber, Ulsters og Swaggere.

Vi har et meget stort Udvalg i saavel billige som dyrere Kvaliteter i Frakker - alle Størrelser, ogsaa ekstra store.

Fikse nye **Børnefrakker** i alle Størrelser. Ligeledes har vi et smukt Udvalg i sorte og kulørte uldne **KJOLER** fra Størrelse 36-48.

Fikse tærnede og ensfarvede **Ungpige-Kjoler**, smukke **Fruekjoler** i Efteraarets Modefarver. Rimelige Priser.

Gør Deres Indkøb hos os og De bliver tilfreds.

Magasin du Nord

Udsalg ved Victor Planck.

Leverandør til Vare- og Landbrugslotteriet.

Nye røgsvage gule Jagtpatroner sælges

Ældre røgsvage røde Jagtpatroner realiseres. Grønne Jagtpatroner Cal. 12 og 16. Hagl alle Numre. Sort og røgsv. Krudt. Patronhylstre (Central og Stift) Cal. 12 og 16.

En fin afprøvet Jagtbøsse, Caliber 12 for røgsvagt Krudt sælges til Underpris pr. Kontant.

Nordlandets Handelshus.

Nu er

Vinterfrakkerne hjemkommet

Se mit store Lager af smukke, moderne Frakker til meget billige Priser.

ALLINGE MESSE. Th. Holm

I Løbet af Oktober Maaned kommer Ladninger med

Bedste westf. Ovncinders, Nøddekul og store Kul,

som sælges til forholdsvis smaa Priser.

Restparti af Brunkuls Briketter sælges, der kommer ingen heraf frem i Aar. Bestilling noteres.

Nordlandets Handelshus.

Nu har De Brug for

CODAN GUMMISTØVLER

Jeg har alle Størrelser.

AXEL MOGENSEN, TEJN

Radio-saisonen 1936 er begyndt

Nye 4 Lampers Radio til Strøm eller Batteri sælges billigt med 40 Kr. Udbetaling, Udbetalingen kan deles i 2 Rater. 20 Kr. straks og 20 Kr. senere, siden ugentlige Afdrag 4 Kr. **3 Lampers Modtagere** sælges med 30 Kr. Udbetaling. 15 Kr. straks, 15 Kr. senere, derefter 3 Kr. ugentlig.

Radio-Apparater udlejes for 15 Kr. maanedlig med Forkøbsret. Hele Lejesummen godtgøres, naar De køber Apparatet. - **Køb eller lej** Apparater hos mig. Jeg har alle Apparater og yder den største Garanti, egen Tekniker, som omgaaende kan foretage Reparationer eller Omforandringer.

Cykle- og Radio-Importøren

H. JØRGENSEN, ved Havnen, Allinge. - Telefon 156.

Allinge-Sandvig Husflidsforening

begynder paa sit Vinterkursus Onsdag d. 21. ds. paa Teknisk Skole. Nye Medlemmer optages hver Onsdag og Fredag fra Kl. 19,30 til 22.

Bestyrelsen.

Unge fede
Slagtehøns
samt billigt
Flæsk

W. Rømers Slagterforretning.

En yngre Karl

søges til 1. Novbr.

Kofoed, Møllegaard Rø.

Ved Frelsens Hærs Høstfest

i forrige Uge blev følgende Nr. paa Adgangskortene udtrykket: Pollen 266, Kaffedugen 247, Læselampen 108, Klubstolen 421

Mine Forældres og min hjerteligste Tak for udvist Opmærksomhed ved min Konfirmation.

Ove Ancher Pedersen, Allinge.

Tak for al Opmærksomhed og Venlighed ved min Konfirmation.
Esther Madsen og Forældre.

Hjertelig Tak

for udvist Opmærksomhed ved vort Bryllup.

Louise og Edvin Forsberg.

Udsalg

i Sandvig Missionshus Torsdag den 22. Okt. Kl. 7 Aften. Sognepræsten taler. Gaver af enhver Art modtages med Tak af Syforeningen. Alle er velkomne.

Olsker

Husmandskoners Syforening afholder Symøde i Forsamlingsh. FREDAG d. 23. ds. Kl. 8.

Alle interesserede indbydes.

Tiiskæringskursus begynder den 10. Novbr. Indmeldelse kan ske hos Fru Holm, Pilevang, Fru Christiansen, Kildesvang og Fru Jensen, Skovsholm senest d. 5. Nov.

Husholdningsudvalget.

VARELOTTERIET

Salget er begyndt og slutter Mandag d. 19. Okt. Trækning Tirsd. 20. og Onsd. 21. Okt.

Kollektion: Frk. Olga Kofoed, Telefoncentralen Allinge.

3 Dag Fredag

Varm Blodpølse

Dina Sørensen, Nørregade.

Varm Blodpølse

faas i Dag, FREDAG.

Grethe Lundgren, Lindeplads.

Efteraarskjolen skal være Uld

Højeste Mode!

Se vort store Udvalg i moderne mønstrede og glatteStoffer i Uld, Georgette, Crepe Caid, Crepe relief.

Crepe Sirena 130 cm br, alle Efteraarets Modefarver, pr. m kun 6,50

Tærnede Stoffer til Børnekjoler fra pr. m 98 Øre.

Køb godt - Køb billigt - Køb i

Nordlandets Handelshus

-det er RADIO-TID!

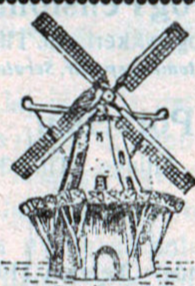
Spørg Fagmanden til Raads! Lad mig demonstrere de nyeste Typer og Modeller for Dem.

Alle Mærker - Alle Modeller - Alle Prislag

Stort Lager af elektr. Art. og Skærme.

ALLINGE RADIOFORRETNING

William Lind Nørregade 8 Telf. Allinge 95

Kærnemælksfoder
Voksefoder
Knækfoder
Hønsfoder fra

Buggemølle
er godt.

Telefon Østerlars 73.

Skræderiet er flyttet

fra Strandvejen til
Nørregade 5 v. Lindeplads, Allinge

Sander Lind

Nye Kornvarer gode sunde Varer

købes til høje Priser og tages gerne som Betaling for alle Indkøb som gøres i

Nordlandets Handelshus.

3 nyfødte Løveunger!

Abeungen Peter og mange andre morsomme Dyr

Lad Søndagsturen gaa til

Bornh. zoologiske Have!

Fra Kl. 16 Koncert-Dansant i Restaurationen.
Hyggelige Restaurationslokaler - Centralvarme

Et Parti galv. engel. Pandeplader

ventes om cirka 14 Dage. Forespørgsel om Levering vil blive besvaret aldeles omgaaende.

Ny Sending Masoniteplader samt Finske Birkefræses og danske Bøgefræses Finerplader

i flere Tykkelser sælges billigt i

Nordlandets Handelshus.

De Averterende

anmodes høfligst om at indsende vort Tilgodehavende paa Annoncer paa de tilsendte Indbetalingskort, Postkonto Nr. 14146, hvilket er den billigste og bekvemteste Maade. Alle Indbetalingskortets 3 Dele maa være udfyldte ved Indbetalingen, men Deres Postbud vil være Dem behjælpelig hermed og modtage Beløbet + 5 Øre i Porto mod Kvittering paa Postbeviset.

Der er igen kommet et Parti af de kendte, billige Gryder. Køb det i Produktet

Nordbornholms Adressefortegnelse

Autoreparatører Mikkelsen, A., Allinge Tlf. 102 Autokørsel (se Vognmænd) Bagerier Andersen, Th., Sandvig Tlf. 2 Hald, E., Løsebækg., Allinge Tlf. 78 Blomsterhandlere (Gartnere) Jensen, C., v. Havnen All. Tlf. 41 Bog- & Papirhandlere Bogtrykker Gornitzka, O., Allinge Tlf. 74 Bygmestre Koføed & Mortensen, All. Tlf. 77-79 Petersen, Joh., Allinge Tlf. 141 Petersen, P., Nørregade All. Tlf. 69 Bygningsnedker Jørgensen, Th. Sandvig Tlf. 5 y Cykler og Cyklereparationer Jørgensen, H., v/Posthuset Allinge Mikkelsen, A. Allinge Tlf. 102	Damefrisørsaloner Kornum, K., v. Havnen All. Tlf. 153 Larsen, Joh., Barber, All. Tlf. 53 Weber, Anna, Allinge, Telefon 12 Elektriske Artikler Lind, William, Allinge Tlf. 95 Foderstoffer Nordlandets Handelshus, All. Tlf. 7 Fotografer og fot. Artikler Kjeller Alfr., v. Havnen All. Tlf. 4 aut. Gas- og Vandmestre Grooss, Niels W., Allinge Tlf. 30 Guldsmede Hansen C., v. Havnen All. Tlf. 140 Hoteller Hotel Allinge Telefon 25 Art. f. Hoteller og Pensionat. Gornitzkas Bogtrykkeri, All. Tlf. 74 <i>Smørrebrøds-, Mellemålgspapir, Seroletter</i> Isenkram og Porcelæn Holm, P. C., Allinge Tlf. 39 Kul og Koks Allinge Kulhandel Telefon 119 Nordlandets Handelshus, All. Tlf. 7	Købmænd Holm, P. C., Allinge Tlf. 39 Mogensen, A., Tejn Tlf. 117 x Prima, Allinge Tlf. 40 Ladestationer Lind, William, Allinge Tlf. 95 Petersen, Carl, Allinge Tlf. 98 Ligkistemagasiner Koføed & Mortensen All. Tlf. 77-79 Mortensen, Herman, All. Tlf. 47 Malermestre Holm, H. C., Allinge. Jacobsen Ludvig, Havnegade, All. Manufakturhandlere Magasin du Nord, Allinge Tlf. 5 Modetorretninger Petersen, Thora, v. Posthuset All. Murermestre Musikundervisning Westphal, G. Sandkaas <i>Klaver - Violin - Sang.</i> Mælkeudsalg	Møbelsnedkere Hansen, Oluf, Nygade, Allinge Pensionater Radioforhandlere Jørgensen, H., v/ Posthuset Allinge Lind, William, Allinge Tlf. 95 Skotøj og Skotøjsrep. Jørgensen, H., v/Posthuset Allinge Skræderforretninger Lind, Sander, Skræderi, Nørreg., All. Ipsen, P. C. Nygade, Tlf. All. 113 Slagtere Jensen, Kaj, Allinge Tlf. 66 Smedemestre Petersen, Carl, Allinge Tlf. 98 Sygekasser All. - Sandv. Sygekasse All. Tlf. 74 <i>Kontortid daglig 2-4 og Lørdag 7-9</i> Sæbeforretninger Tatol v. Havnen Allinge Tlf. 23	Trælast og Tømmer Nordlandets Handelshus, All. Tlf. 7 Teglværk Tlf. Allinge 127. M. Bloch Mursten, Tagsten, Drænrør. Træskomagere Larsen, L., Allinge. Ure og Optik Hansen C., v. Havnen All. Tlf. 140. Liljeroth, A. Urmager, Allinge Mikkelsen, A., Søndergade Allinge Vaskerier Mogensen, A., Tejn Tlf. 117 x <i>Innlevring til Bornholms Dampvaskeri.</i> Viktualiehandlere Vognmænd Bohn, Emil, Sønderg., All. Tlf. 46 <i>Personkørsel med 6-7 Personers Vogn.</i> Christensen, Andr., All., Tlf. 49 Falk, K., Aabrinken, Tejn. Tlf. 130 x <i>Personkørsel udføres.</i> Petersen, C., Nygade, All. Tlf. 133 <i>Person- og Lastkørsel</i> Munch, Humledal, Tlf. Rø 46 v 7 Personers Vogn Optagelse i Adressefortegnelsen koster kun 2 Kr. Kvartalet, ekstra Linier Kr. 1,50. Absolut billigste Avertering.
---	---	--	--	---

Tegn Dem som Abonnent paa Nordbornholm for Okt. Kvartal - - det er kun 1 Kr.

Det er nu 23 Aar siden „Nordbornholm“ første Gang udkom og af Postvæsenet fordeltes til alle Hjem i Allinge-Sandvig og Omegn. Meget er forandret siden den Gang — en Verdenskrig og Revolter hærgede Europa — men trods Indskrænkning, Vareknaphed og Rationering har „Nordbornholm“ holdt Stillingen og Uge efter Uge, Aar efter Aar været Bindeled mellem Land og By. Gennem Bladets Annoncer har Køber og Sælger kunnet finde hinanden, og afvekslende Læsestof har bidraget til at „Nordbornholm“ overalt i Hjemmene betragtes som en god, gammel Ven, man nødig vil undvære.

Da de averterende er interesserede i, at „Nordbornholm“ faar saa stor en Udbredelse som mulig, har vi gentagne Gange søgt at udvide Bladets Læsekreds, men dette har været forbundet med større Udgifter end Annoncendækkningen kunde dække, og vi anmoder derfor vore Læsere om at tegne sig som Abonnenter paa Bladet, saa vore Portoudgifter kan nedsættes. — Den Krone, Bladet koster pr. Kvartal, godtgøres Abonnenterne ved Avertering indenfor samme Tidsrum.

Indbetaling sker bedst gennem Postkonto 14146 eller ved vore Avisbude, som udsteder Kvittering.

Nye Varer — smaa Priser paa:

Svenske Enekurve, Prima Roegrebe, Roeknive
og alle andre Redskaber for Landbruget.

Nordlandets Handelshus

Slagteriets Udsalg, Nørregade

anbefaler fersk og røget **Flæsk**, Mørbrad, Carbonade, Sylte, Medisterpølse, Fars, Leverpostej, Hamborgskinke, Hamborgfilé Alt i Paalæg og Konserv. Friske Slagterivarer Tirsd., Fred. Varerne bringes. — Tlf. 38.

DINA SØRENSEN

Nu strikker Fru Hansen igen!

Hun har i „Nordlandet“ fundet en Masse nyt Garn i mange smukke Farver; der var lige det hun skulde bruge.

Ser som hun!

Se Vinduerne — og kom indenfor i

Nordlandets Handelshus

Jens Hansen's Manufaktur & Trikotagehandel

Vi har endnu en Del Klædninger, Frakker, Olietøj Veste og Benklæder, som sælges, naar rimelige Tilbud gives! Husk vort store Lager af Fiskerbenklæder, prima blaa Molskinsbenkl., og det bedste der findes i Arbejdstøj, samt af alt, hvad der hører til Manufaktur.

Klæde, Kjoletøj Bomuldstøj, Lærred, Dynetøj, Tæpper, og Fjer — Herrelingeri, Skjorter, Sokker, Seler, Hatte, Kasketter og Alpehuer — Trikotage og Garn — alt er som bekendt altid bedst og billigst hos Jens Hansen!

◆ Vi har et pænt Udvalg i smukke Gardiner! ◆

Det er klogt at lade male nu!

Lad Malingen beskytte Træværk o. l. mod Efteraarets Regn og Vinterens Sne og Frost. Indhent Tilbud hos mig. Alt Malerarbejde udf. — indendørs og udendørs.

Maler De selv — Køb da Materialerne hos mig. Altid til Tjeneste med Raad og Vejledning.

LUDVIG JACOBSEN MALERFORRETN. & FARVEHANDEL

Glem ikke

at De billigst og bedst faar Deres Forretnings- og Foreningstryksager hos os. Vi er altid til Deres Tjeneste med Priser og Tilbud.

Har De tænkt over, hvor meget et smukt udført Ark Brevpapir betyder? Vi giver gerne Udkast - selvfølgelig gratis

Gornitzka's Bogtrykkeri

Rationel Svinefodring.

Af Konsulent Chr. Sørensen fhv. Forstander i Fodermesterskolen paa Tranekær,

Kornhøsten er i Aar saa lille, at den trods det stærkt indskrænkede Svinehold ikke vil kunne dække Landets Behov af Foderkorn. Saavel for den enkelte Jordbrugers som for Landets Økonomi som Helhed, vil det være af den største Betydning, at det hjemmelavede Korn udnyttes bedst muligt, saaledes at Importen af fremmed Korn indskrænkes til det absolut uundværlige. Det maa i denne Forbindelse erindres at Kornimporten sker fra Lande, der saa godt som intet køber af danske Varer til Gengæld.

Svinenes væsenligste Foder: Skummetmælk og Korn opfylder meget nær, hvad der kræves for at opnaa den bedste Trivsel af de stærkt voksende Ungsvin. Helt er dette dog ikke Tilfældet, hvilket den stærkt udbredte Stivsyge blandt Svinene viser. Indtil for faa Aar siden søgte man at afhjælpe denne Mangel i Foderet ved at give Svinene Tran; og der bruges stadig store Mængder heraf.

Statens Forsøgslaboratorium har imidlertid gennem omfattende Undersøgelser paavist, at det er absolut fejlagtigt at betragte Tran som et Universalmiddel mod Stivsyge og daarlig Trivsel. Det viser sig tværtimod, at Tran ofte virker direkte skadeligt, og at kritikløs Brug af Tran, uden først at have tilpasset Mineralstofindholdet i Foderet, ubetinget maa fraaades.

De samme Forsøg, der viser Trannens skadelige Virkning, oplyser, at et Tilskud af Fosforsalt, bestaaende af 50 Dele Dicalciumsfosfat, 30 Dele Kridt og 20 Dele Kogsalt, afhjælper Mangelen i ovennævnte Foder, og det maa i Henhold til disse Forsøg indtrængende tilraades at tilsætte hvert 100 kg. Korn, man bruger til Svinene, 2½ kg af denne Mineralstofblanding.

Maaden, hvorpaa man skaffer sig disse Salte, er forsaavidt af

underordnet Betydning, men det er meget vigtigt, at man faar de rigtige Salte, og at Sæmsætningen bliver nøjagtig som anført. Der er intet i Vejen for, at Forbrugerne kan købe de enkelte Bestanddele og selv foretage Blandingen, men hvis man kan købe et færdigt Fosforsalt med betryggende Garanti for rigtig Sæmsætning, for omkring en Snes Øre pr. kg, vil dette være baade det billigste og det sikreste.

Det maa derimod absolut fraaades at købe Blandinger, der udbydes til Priser, der er 2 a 3 Gange saa høje, som den her nævnte, lige saa lidt som man skal lade sig friste af kunstfærdig sammensatte Blandinger. Den Sæmsætning, der af vore højeste Autoriteter paa Fodringsspørgsmaalets Omraade er fastslaaet som den rigtige, bør selvfølgelig foretrækkes fremfor en hvilken som helst anden Blanding.

Det maa derfor tilraades Landmændene at iblande Svinefoderet Fosforsalt fra det tidlige Efteraar, det hindrer Stivsyge, sparer Producenterne for Ærgrelse, og bevirker at Kornbeholdningen strækker længere til.

Bornholms Spare- og Laanekasses Afd. i Allinge

Kontortid: 9-12 2-4
Boxer udlejes

Prima Kviekød samt billigt Flæsk

W. Romers Slagterforretning.